

Bidrag fra Viborg Sportsfiskerforening med gennemgang af vandløb som har forbindelse til foreningens fiskevande

nr	vandløb	system	længde	kommune	Opland	DVFI	Fisk	yngel	slyng	index	fald	VSF' kommentarer
o6756	Afløb Lånum	Jordbro Å	4,421	Viborg	o 10	god	dårlig	4	1,36	0,22	3,4	Hovedsageligt fejlbenævnt. Afløb fra Lånum er et lille sideløb. Hovedparten af vandområdet er Jordbro å's øverste ende. Der er fint med vand, godt fald og sten og lidt grus på bunden, men der mangler fisk. Der kommer okker fra moseområde, men vi har mistanke om, at udledninger af spildevand fører til den ringe vandkvalitet. Absolut et område, der bør blive i VP. Okkerproblemet kan løses ved at lave vådområde. Der bør udlægges grus, da de fleste sten i vandløbet er for store til gydning.
o6802	Harrestruplund Grøft	Jordbro Å	0,595	Viborg		god	mod	57	1,11	0,65	14,6	Fint vandløb, tidligere med den største yngeltæthed i kommunen. Delvis ødelagt af græssende kreaturer. Bør hegnes, så bliver det igen en vigtig gydebæk.
o6757_y	Mønsted Bæk	Jordbro Å	3,266	Viborg		god	ringe	81	1,23	0,26	5,3	Ikke korrekt, at den er Ringe m.h.t. fisk. Der var 81 stk yngel på den nederste station ved seneste bestandsanalyse. Ringe højt oppe i løbet. Der bør udlægges gydegrus, da bunden er hårdt sammenkittet af et højt kalkindhold. Forholdene meget forskellige før og efter hovedvejen. Fin bæk nedstrøms hovedvejen.
o8847_d	Mønsted Å	Jordbro Å	8,563	Viborg	o 10	god	god	80	1,38	0,7	ib	God på alle parametre, og grundlaget for den fine ørredbestand i Jordbro å. Uforståeligt at den er "kandidat", men det skyldes nok en maskinel udpøgning fordi faldet ikke er beregnet. Faldet udgør ca 19 meter for vandområdet eller ca 2,2 0/00, men er mange steder væsentligt højere.
o8847_e	Jordbro Å 1	Jordbro Å	1,912	Viborg	o 10	god	dårlig	ikke fisket	1,2	0,33	ib	Fiskebestanden angivet til Dårlig, hvilket er en fejl. Åen er fuld af fisk på strækningen (54 stk. i 2003 og bestemt flere nu), men der er ikke elfisket ved seneste bestandsanalyse. Der skal ikke udføres noget, men strækningen bør forblive højt målsat. Slyngningsgraden bør forøges ved hjælp af grødeskæring eller genslyngning.
o8847_f	Tilløb Skalmstrup Dambrug	Jordbro Å	0,391	Viborg		god	ukendt		1,06	0,31	4,2	Fint vand men lille vandløb. Det kan blive en god gydebæk, hvis dambruget nedlægges - det er allerede næsten afviklet.
o8847_k	Jordbro Å 2	Jordbro Å	12,497	v+s	o 10	god	ringe		1,21	0,36	ib	Hovedløbet. Ikke særlig egnet for yngel, men der var ved bestandsanalysen 1 2007 44 ørreder pr 100 kvm ved Jordbro mølle, og det er meget i et bredt vandløb. Der skal ikke gøres noget, men vandområdet bør blive i VP. Slyngningsgraden bør øges ved aktiv grødeskæring.
o8847_g	Landkanal	Jordbro Å	0,498	v+s		mod	ukendt					Kender den ikke
o6753	Gårdsdal Syd	Fiskbæk Å	1,092	Viborg		mod	ukendt		1,18	0,48	3,7	Det er anført, at fiskebestanden er ukendt. Det er ikke korrekt. Ved bestandsanalysen i 2016 var der 80 stk yngel og 64 stk ældre ved landevejen, station 16. Der er nedlagt et dambrug, men forholdene kan yderligere forbedres ved udlægning af grus og ved bekæmpelse af okker fra det ene tilløb.
o8821_b	Gårdsdal Bæk	Fiskbæk Å	6,783	Viborg	o 10	mod	ringe	80	1,18	0,48	ib	Fejlbenævnt. Det drejer sig om Jegstrup bæk, hvor Viborg kommune dels har fjernet Ravnstrup dambrug, dels udlagt gydebanker og skjulesten. Fiskebestanden er anført som Ringe, det er en fejl, da antallet af yngel i 2016 er over 100 på de nedre stationer. Der er gjort den nødvendige indsats, og resultaterne har vist sig, så bækken bør blive i VP.
o10286	Keldbæk	Fiskbæk Å	1,787	Viborg		høj	ringe	199	1,22	0,7	6,7	Fejl. Fiskebestanden er anført som Ringe, på trods af, at det nok er det bedste vandløb i Viborg kommune. Der er ved bestandsanalysen i 2016 konstateret 199 stk yngel og 153 ældre pr 100 kvm. Bækken er stort set et kildeområde, som passer sig selv. Der er ikke brug for ekstra indsats.
o6788	Elkærgrøften	Fiskbæk Å	1,582	Viborg		mod	ukendt		1,15	0,34	3,8	Kender den ikke

o8821a	Rævind Bæk	Fiskbæk Å	7,001	Viborg	o 10	god	dårlig	34	1,56	0,6	ib	Ret stort vandområde med god vandføring. Øverst et ringe vandløb med lige forløb, lille fald og en vandkvalitet, der er præget af meget mosevand. På de nederste 4- 5 km et meget fint vandløb med godt fald, grusbund mange steder og en god vandføring. Bækken falder på de sidste ca 4 km med 11 meter, så det er lige omkring 3/00. Vandkvaliteten er stadig præget af mosevandet, men fiskebestanden er efterhånden kommet godt opdad. I 2000 og 2007 var der typisk ca 25 ørreder pr 100 kvm, hvor der var flest. I 2016 var der typisk 50-70 ørreder. Der er netop gennemført en genslyngning og udlægning af grus, som vil forbedre tallene yderligere, men det kan blive meget bedre, hvis vandkvaliteten forbedres ved en hævnning af vandstanden i moseområdet i toppen af systemet.
o9034_y	Fiskbæk Å	Fiskbæk Å	4,888	Viborg	o 10	mod	ukendt		1,34	0,29	ib	Hovedløb som ikke er egnet til at huse nogen stor ørredbestand. Der er en del stationære ørreder og en masse, som passerer strækningen. Der elfiskes ikke på grund af dybden så præcise tal findes ikke. Der er en god bestand af skaller og en del gedder og aborrer.
o6880	Afløb Store Porsmose	Skals Å	3,219	Viborg								Den kan vi ike finde
o8825	Tjele Å	Skals Å	7,484	Viborg	o 10	god	dårlig	12	1,11	0,49	ib	Fejl at der ikke er ørred. Der var yngel i både 2003 og 2011. Pænt, stort vandløb, som tidligere har haft en fin bestand af bækørreder. Der er gydnig i åen. Lodsejerne har delvis ødelagt åen ved opgravning i 2007 og er blevet pålagt nogle restaureringstiltag. Vi ved ikke, om de er gennemført, men bækken bør blive i VP, både som bækørredå og som gyde- og opvækstvand for søørredeer i Tjele Langsø.
o6943	Foulumdal Bæk	Skals Å	1,385	Viborg		god	dårlig	0	1,08	0,48	8,5	Lille bæk med ringe vandføring.
o8853_e	Vorning Å	Skals Å	8,891	v+m	o 10	god	dårlig	0	1,39	0,52	ib	En del af Skals å's hovedløb er vist benævnt Vorning å. Vorning å er afløbet fra Tjele Langsø, og har en god bestand af søfisk, hvorimod ørreder er sjældne. Åen er dog transportvej til Vorning Møllebæk, hvor der er en del ørreder, men hvor der kan komme mange flere. Bør blive i VP som rn vigtig del af vandsystemet.
o6998_x	Vorning Møllebæk	Skals Å	3,34	Viborg	o 10	god	ringe	19	1,24	0,63	ib	I Vorning by er bækken bred og langsom, der er vist også noget med, at den går gennem nogle små damme. Er VP!-indgrebene foretaget?????. Nedstrøms byen er bækken meget fin med godt fald, stedvis grus og en del vandplanter og strønrrender. Der har været en spærring ved et underføringsrør ved Vorning Mølle. Inden spærringen opstod havde bækken en stor ørredbestand (I 2003 var der 213 yngel og 32 ældre). I 2011 var der nul yngel og 6 ældre, men spærringen er fjernet, og nu er der fisk igen. Faldet er ikke beregnet, men det må være omkring 5 0/00. Bør blive i VP.
o8853_f	Vinge Møllebæk	Skals Å	1,526	Viborg	o 10	mod	dårlig	0	1,13	0,37	ib	Vi kender kun bækken lige omkring møllesøen, hvor opstemningen udgør ca 2 meter. Ved bestandsanalysen i 2003 var der meget yngel lige nedstrøms søen, i 2011 kun lidt, men bækken har altså potentiale som ørredvandløb, og bør blive i VP.
o6991	Tilløb Skovkærbækken	Skals Å	2,475	Viborg		god	dårlig	0	1,1	0,39	5,9	Lille tilløb til Rødsø. Tidligere vist nok i højeste DVFI-klasse og et referencevandløb, som DTU derfor elbefiskede, dog uden at finde ørreder. Vandløbet er åbenbart for småt til en fast bestand, og Rødsø er ikke p.t. ørredvand.
o7000	Vrå Nord Vandløb	Skals Å	0,686	Viborg		mod	ukendt		1,01	0,51	10,7	Det kender vi ikke
t412	Tilløb Hærup Sø	Skals Å	0,179	Viborg		mod	ukendt		1,03	0,2	6,4	Det kender vi ikke
o8853_c	Afløb Hærup Sø	Skals Å	0,451	Viborg		mod	dårlig	0	1,04	0,59	2,2	Det kender vi ikke
o7119_x	Klejtrup Bæk	Skals Å	4,23	v+m	o 10	mod	dårlig	0	1,15	0,59	2,6	Vandområde opstrøms Klejtrup sø. Vi udsætter ørred i vandløbet. I 2003 var der pænt med yngel, i 2011 ingen yngle men en del ældre. Vi kender ikke meget til vandløbet.
o7091	Dremstrup Bæk	Skals Å	1,733	Viborg		god	dårlig	0	1,04	0,67	12,5	Vi udsætter fisk, men man genfinder ingen. Vi kender i øvrigt ikke vandløbet.
o8853_d	Klejtrup Møllebæk	Skals Å	1,501	Viborg	o 10	mod	dårlig	0	1,1	0,21	3,4	Udløbet fra Klejtrup sø udgør en spærring, som bør løses. Nedstrøms søen kan der måske ved udlægning af grus og genslyngning udvikles et godt vandløb. Vi kender ikke meget til det.

o7069	Hørup Møllebæk	Skals Å	2,02	Viborg		mod	dårlig	0	1,38	0,25	3,4	Viborg Sportsfiskerforening har udlagt 5-6 gydebanks, og der er nu en vis ørredbestand. Den er ikke elbefisket, men vi ser en del fisk. Der har været problemer med vandkvaliteten, hvilket påvirker plantevæksten og fiskebestanden. Der er trådalger og en masse brøndkarse. Der er mange små ål, men få ørreder. Når vandkvaliteten kommer i orden, kan det blive en fin gydebæk.
o7036	Agatelund Bæk	Skals Å	1,951	Viborg		mod	dårlig	0	1,17	0,56	7,4	Var i VP1, men Viborg Kommune ønsker ikke indsatsen videreført. Vi kender ikke bækken, da ejer ikke er særlig samarbejdsvillig, men der er hårdt brug for gydebække til Skals å, som er for stor til gydning i hovedløbet. Vi bør se på Agatelund bæks muligheder.
o7027	Løvel Møllebæk	Skals Å	2,27	Viborg		god	mod	118	1,2	0,26	3,5	Ved en stor indsats af Viborg Sportsfiskerforening er bækken løftet fra ingen yngel i 2003 til 94 stk i 2011, og udviklingen er fortsat. I 2016 har Viborg kommune fjernet et dambrug, hvilket giver basis for yderligere fremgang og udnyttelse af en længere strækning af bækken som yngle- og opvækstvand.
o7029	Høkrærrør	Skals Å	0,856	Viborg		god	dårlig	0	1,05	0,4	17,7	Lille fin kildebæk, men for lille til ørreder. Interessant af andre grunde.
o7160	Vestergård Bæk	Simested Å	0,612	Viborg		mod	ukendt		1,09	uk	18,8	Kender vi ikke
o7153	Skinderup Bæk	Simested Å	3,631	Viborg		mod	ukendt	21	1,11	0,21	ib	Dambrug fjernet af Viborg kommune og bækken genslynget og forsynet med gydegrus i 2015 og 2016. GIS-kortet siger, at ørredbestanden er ukendt. Det er ikke korrekt, ved bestandsanalysen i 2015, måske var det 2014, var der 21 stk yngel pr 100 kvm, og antallet er på vej opad. Faldet er ikke beregnet, men bækken falder 12 meter på under 4 km, så faldet er over 3 0/00. Et fysisk index på 0,21 er fra før genslynngningen, det er nu væsentligt højere.
aal1.2.317	Simested Å	Simested Å	2,762	Viborg	o 10	god	høj	106	1,45	0,56	ukendt	Der er ingen mening i at den er kandidat. Faldet ud fordi der ikke er beregnet fald.
o7056	Intet navn (tilløb ved Låst	Simested Å	1,02	Viborg		då	ukendt					Kender vi ikke
t406	Kvols Bæk	Kvols Bæk (H	0,495	Viborg		mod	ukendt					Kender vi ikke, men vi ved, at Viborg Kommune har restaureret bækken for få år siden.
o7009	Vandløb Tårupgård	Vandløb Tåru	0,623	Viborg		omd	ukendt					Kender vi ikke
o7134_x	Strøsand Bæk	Strøsand Bæl	2,982	Viborg		mod	ukendt		1,17	0,72	6,5	Bækken ser fin ud, men der er ikke fundet ørred. Vi kender ikke meget til den, men den ser ud til at have potentiale.
o7213_b	Gjørup Bæk	Gjørup Bæk (	3,674	Viborg		god	dårlig	0	1,17	0,52	5,1	Sydlig del. Vi udsætter fisk hvert år, men DTU genfinder ingen. Vi kender i øvrigt ikke vandløbet.
o7213_c	Gjørup Bæk	Gjørup Bæk (	3,535	Viborg		god	ringe	6	1,12	0,2	5,1	Nordlig del. Her udsætter vi også fisk, men finder lidt yngel.

Bidrag fra Danmarks Naturfredningsforening, Viborg-afdeling

NOTAT: Vandløb i Viborg Kommune udgået af vandområdeplaner 2015 – 2021

I forbindelse med kvalificering af vandområdeplaner 2015 – 2021, er Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling Viborg blevet opmærksom på, at en række naturlige vandløb ikke indgår i vandområdeplaner 2015 – 2021. De vandløbsstrækninger der særligt har påkaldt sig DN-Viborgs opmærksomhed er markeret på følgende figur 1, som er hentet fra miljøgis, hhv. vandplaner dateret 2011 (øverst) og vandområdeplaner 2015 – 2021 (nederst).

De pågældende vandløbsstrækninger er følgende, idet bogstavbetegnelserne refererer til kortet figur 1 øverst:

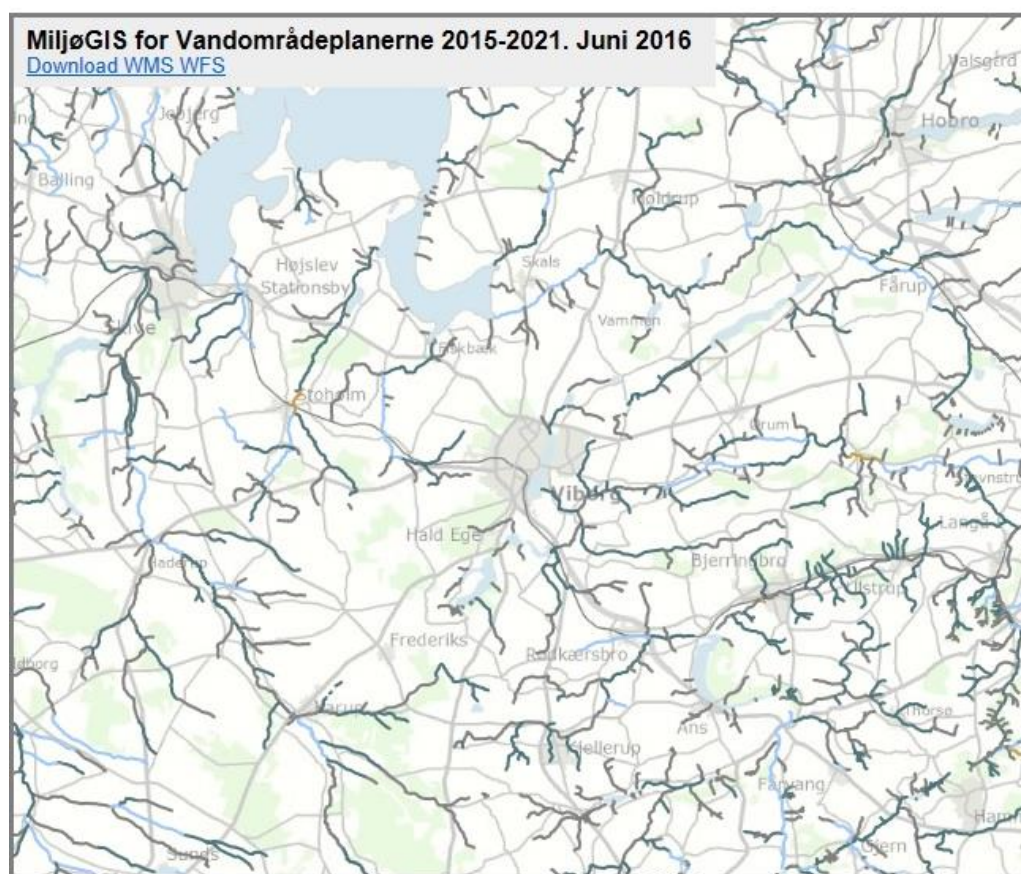
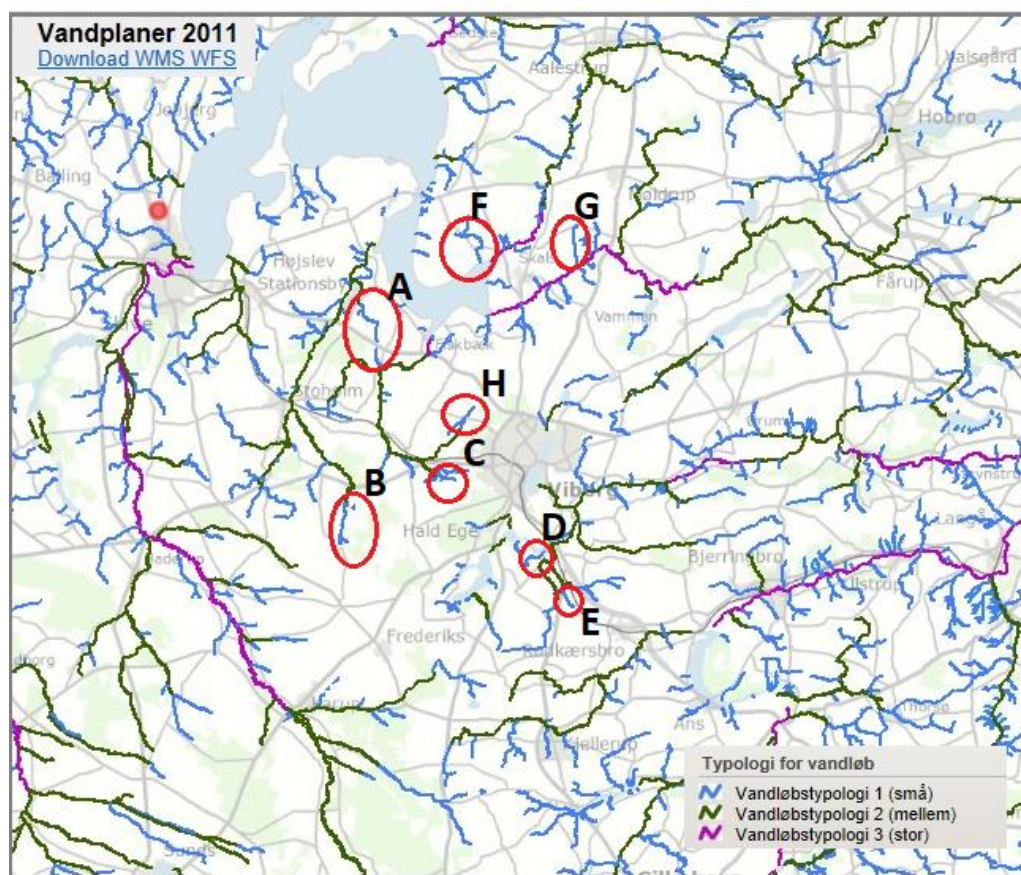
- A: Jordbro Å, Kvosted Bæk og Fiskbæk Å, Kuhr Bæk
- B: Jordbro Å, Mønsted Å (øvre del)
- C: Fiskbæk Å, Owensminde Grøft
- D: Nørre Å, Afløb Trædemose
- E: Nørre Å, Afløb Vandet Mose
- F: Rind Bæk, Rind Bæk
- G: Skals Å, Thybogrøften
- H: Fiskbæk Å, Jegstrup Bæk (øvre del)

Der er i alle tilfælde tale om "naturlige vandløb", som kan findes på gamle geodætiske kort. I flere tilfælde er der tale om vandløb, der har en betydelig vandføring, som i sig selv bør være tilstrækkelig argument for at de bør indgå i vandområdeplanerne. Det gælder specielt vandløbene:

- A: Kvosted Bæk, medianmin. = 90 l/sek;
- C: Owensminde Grøft, medianmin. = 60 l/sek;
- B: Mønsted Å (øvre del), medmin. = 180 l/sek;
- E: Afløb Vandet Mose, medmin. = 49 l/sek
- H: Jegstrup Bæk, medianmin. = 65 l/sek

I det materiale der er umiddelbart tilgængeligt på internettet, har det ikke været muligt for DN Viborg, at finde nogen dokumentation for årsagen til, at de nævnte vandløb er udgået af vandområdeplanerne, og vi finder det naturligt at vandløbene havde indgået i de vandløbsstrækninger, der er blevet drøftet i arbejdsgrupper og vandråd i forbindelse med kvalificering af vandområdeplan 2015 – 2021.

Danmarks Naturfredningsforening, Viborg
Jens Ove Nielsen



Figur 1: Udklip fra Miljøgis. Øverst vandløb der indgik i vandplan dateret 2011. Nederst vandløb der indgår i vandområdeplan 2015 – 2021.